

MINISTARSTVO GOSPODARSTVA, RADA I PODUZETNIŠTVA

502

Na temelju članka 12. stavka 1. Zakona o zaštiti na radu («Narodne novine» br. 59/96, 94/96 i 114/03) ministar gospodarstva, rada i poduzetništva donosi

PRAVILNIK

O SIGURNOSNIM ZNAKOVIMA

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(1) Ovim se Pravilnikom utvrđuju obveze poslodavca u svezi s uporabom sigurnosnih znakova.

(2) U provedbi odredaba ovoga Pravilnika primjenjuje se hrvatska norma HRN 7010 – Grafički simboli – Sigurnosne boje i sigurnosni znakovi – Sigurnosni znakovi za mjesta rada i javne prostore te sigurnosni znakovi prikazani u prilogu II točka 3. odnosno prilogu V. točka 1.3.

(3) Odredbe ovoga Pravilnika se ne primjenjuju za znakove kojima se označavaju opasne tvari i preparati, proizvodi i oprema prije stavljanja na tržište osim u slučajevima kada to nije uređeno drugim propisom.

(4) Odredbe ovoga Pravilnika ne odnose se na znakove koji se upotrebljavaju za reguliranje cestovnoga, željezničkoga, morskoga ili zračnog prijevoza.

Članak 2.

U smislu ovoga Pravilnika pojedini pojmovi imaju sljedeće značenje:

a) »*sigurnosni znak*« je znak, koji se odnosi na određeni objekt, djelatnost ili stanje, i daje informaciju ili uputu o osiguranju sigurnosti i zdravlja pri radu. Znak može biti natpis, boja, svjetlosni znak, zvučni signal, govorna komunikacija ili komunikacija rukama;

b) »*znak za zabranu*« je znak, koji zabranjuje određeno činjenje (aktivnosti), koje bi moglo uzrokovati rizik za sigurnost i zdravlje radnika;

c) »*znak upozorenja*« je znak, koji upozorava na rizik ili opasnost;

- d) »znak za obvezno postupanje« je znak, koji propisuje obvezno postupanje u određenim slučajevima;
- e) »znak za izlaz u slučaju nužde ili za prvu pomoć« je znak, koji daje informacije o izlazima u slučaju nužde, pomagalicama za prvu pomoć i spašavanje;
- f) »znak obavijesti« je znak, koji daje određene informacije, koje su drukčije od onih navedenih u točkama od a) do e) ovoga članka;
- g) »natpis« je znak, koji daje specifične informacije u obliku geometrijskih likova, boja, simbola ili piktograma i koji je vidljiv samo, ako ga se osvijetli svjetlošću određene jakosti;
- h) »dopunski natpis« je natpis, koji se upotrebljava skupa s jednim od znakova opisanim pod g) i daje dopunske informacije;
- i) »sigurnosna boja« je boja, koja ima točno određeno značenje;
- j) »simbol ili piktogram« je lik, koji opisuje stanje ili propisuje specifično postupanje, a upotrebljava se na natpisu ili osvijetljenoj površini;
- k) »svjetlosni znak« je znak, koji daje naprava, izrađena od djelomično ili potpuno prozirnog materijala, koji se osvijetli s unutarnje strane ili straga, tako da daje dojam osvijetljene površine;
- l) »zvučni signal« je šifrirani signal, koji stvara naprava, koja je izrađena za tu namjenu, bez uporabe ljudskog ili umjetnog glasa;
- m) »govorna komunikacija« je unaprijed dogovorena usmena poruka s ljudskim ili umjetnim glasom;
- n) »ručni signal« je pomicanje i položaj ruku u šifriranom obliku za rukovođenje osobama koje izvode manevre, koji predstavljaju rizik za radnike.

II. OPĆE OBVEZE POSLODAVCA

1. Opća pravila

Članak 3.

(1) Poslodavac mora osigurati postavljanje sigurnosnih znakova na mjestima na kojima radnici ne mogu izbjeći rizike, jer ih poslodavac nije mogao otkloniti ili dovoljno smanjiti osnovnim pravilima zaštite na radu ili odgovarajućom organizacijom rada.

(2) Pri postavljanju sigurnosnih znakova poslodavac mora uzeti u obzir procjenu opasnosti pri određenim poslovima i u određenom okolišu, te osigurati, da su sigurnosni znakovi stalno na zahtijevanom mjestu.

(3) Bez obzira na odredbe članka 1. stavka 3. ovoga Pravilnika poslodavac mora znakove koji se odnose na cestovni, željeznički, unutarjni vodeni i zračni prijevoz, postaviti svuda, gdje je to potrebno glede načina prijevoza unutar lokacije.

2. Upotreba sigurnosnih znakova

Članak 4.

Poslodavac mora osigurati da sigurnosni znakovi koje upotrebljava ispunjavaju zahtjeve iz priloga I do IX ovoga Pravilnika.

III. POSEBNE OBVEZE POSLODAVCA

1. Informacije i upute za radnike/izvješćivanje radnika

Članak 5.

(1) Poslodavac mora radnicima osigurati odgovarajuće usmene ili pisane upute o značenju sigurnosnih znakova, koji se upotrebljavaju pri radu te ih stalno izvješćivati o svim potrebnim mjerama u svezi s njihovom uporabom.

(2) U uputama poslodavac mora, na radnicima razumljiv način, opisati značenje znakova, posebice onih koji sadrže riječi, i način postupanja u uobičajenim i posebnim situacijama.

(3) Radnici su se dužni pridržavati uputa poslodavca o načinu postupanja vezano za postavljene sigurnosne znakove te izvješćivati poslodavca o svim potrebnim mjerama u svezi s njihovom uporabom.

2. Savjetovanje i suradnja s radnicima

Članak 6.

Poslodavac se mora posavjetovati s radnicima i njihovim predstavnicima te im omogućiti ravnopravno sudjelovanje u pitanjima, koja su predmet ovoga Pravilnika, uključujući primjenu priloga I do IX.

IV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 7.

Poslodavac mora osigurati da sigurnosni znakovi koje već upotrebljava, ispunjavaju zahtjeve iz priloga I do IX ovoga Pravilnika te osigurati odgovarajuće upute navedene u članku 5. ovoga Pravilnika najkasnije dvije godine nakon stupanja na snagu ovoga Pravilnika.

Članak 8.

Prilozi I do IX su sastavni dio ovoga Pravilnika.

Članak 9.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 115-01/04-01/14

Urbroj: 526-08-04-3

Zagreb, 10. veljače 2005.

Ministar

Branko Vukelić, v. r.

PRILOG I

OPĆI ZAHTJEVI
ZA SIGURNOSNE ZNAKOVE

1. Prethodne napomene

1.1. Kada se zahtijevaju sigurnosni znakovi u skladu s člankom 1. ovoga Pravilnika, moraju ispunjavati sve zahtjeve iz priloga od II do IX.

1.2. U ovom prilogu postavljeni su zahtjevi za sigurnosne znakove, opisi različitih načina uporabe sigurnosnih znakova te opća pravila o zamjeni i kombiniranju znakova.

1.3. Sigurnosni znakovi se smiju upotrebljavati samo za davanje uputa i obavijesti, koje su propisane ovim Pravilnikom.

2. Vrste znakova

2.1. Stalni znakovi

2.1.1. Stalni natpisi na tablicama (pločama) moraju se upotrebljavati za zabrane, upozorenja, zahtjeve i označavanje putova i izlaza u slučaju nužde te prostorija za pružanje prve pomoći.

Natpisi i sigurnosne boje se moraju upotrebljavati za trajnu oznaku lokacije i identifikaciju opreme za gašenje požara.

2.1.2. Natpise na spremnicima i cjevovodima potrebno je namjestiti, kao što je utvrđeno u prilogu III.

2.1.3. Mjesta, na kojima postoji opasnost od udara u prepreke ili padova, moraju biti trajno označena sigurnosnom bojom i natpisima na pločama.

2.1.4. Prometni putovi moraju biti trajno označeni sigurnosnom bojom.

2.2. Znakovi u određenim situacijama

2.2.1. Svjetlosni znakovi, akustični signali i govorna komunikacija se moraju upotrebljavati kada to zahtijeva situacija, pri čemu se mora za upozoravanje osoba na opasnosti uzeti u obzir mogućnost izmjenjivanja i kombiniranja znakova, kao što je predviđeno u točki 3. ovoga Priloga. Istovremeno se mogu upotrebljavati i za pozivanje nazočnih, da postupaju na predviđeni način i u slučaju evakuacije iz prostorija.

2.2.2. Ručni signali i govorna komunikacija se moraju upotrebljavati kada to zahtijeva usmjeravanje osoba koje obavljaju opasne radnje (operacije).

3. Izmjenjivanje i kombiniranje znakova

3.1. Mogu se upotrijebiti bilo koji od sljedećih znakova, ako je tako osigurana odgovarajuća raspoznatljivost oznake i ako su jednako učinkoviti:

– sigurnosna boja ili natpis na ploči za označavanje mjesta, ako se radi o zapreci ili mogućnosti pada radnika,

– svjetlosni znakovi, akustični signali ili govorna komunikacija,

– ručni signali ili govorna komunikacija.

3.2. Moguće kombinacije sigurnosnih znakova:

– svjetlosni znakovi i akustični signali,

– svjetlosni znakovi i govorna komunikacija,

– ručni signali i govorna komunikacija.

4. Upute u donjoj tablici vrijede za sve znakove, koji uključuju sigurnosnu boju:

Boja	Značenje ili namjena	Upute i obavijesti
	Znak zabrane	Opasno postupanje
		Naprave za zaustavljanje,

Crvena	Alarm za opasnost	isključivanje i isklapanje u nuždi
	Požarna oprema	Identifikacija i mjesto
Žuta ili žućkastosmeđa	Znak upozorenja	Pazite, poduzmite sigurnosne mjere
Plava	Znak za obvezno postupanje	Specifično postupanje ili mjera
		Nosite osobnu zaštitnu opremu
Zelena	Znak za izlaz u nuždi, znak za prvu pomoć	Vrata, izlazi, putovi, oprema pomagala (objekti)
	Nema opasnosti	Vraćanje u normalno stanje

5. Učinkovitost znakova se ne smije smanjivati:

5.1. prisutnošću drugog izvora davanja iste vrste znakova, koji ometa vidljivost ili slušnost;

5.1.1. na način, da su znakovi previše blizu jedan drugom;

5.1.2. istovremenom uporabom dvaju svjetlosnih znakova, koje je moguće zamijeniti;

5.1.3. uporabom svjetlosnog znaka u blizini drugoga sličnog izvora svjetla;

5.1.4. uporabom dvaju akustičnih signala istovremeno;

5.1.5. uporabom akustičnog signala u bučnom okolišu;

5.2. s manjkavim oblikom, nedovoljnim brojem, nepravilnim postavljanjem, slabim održavanjem i nepravilnim djelovanjem znakova ili signalnih naprava.

6. Znakove i signalne naprave treba redovno čistiti, održavati, pregledavati, popravljati i po potrebi mijenjati, kako bi se osiguralo očuvanje bitnih i funkcionalnih svojstava.

7. Broj znakova odnosno signalnih naprava, koje je potrebno postaviti i njihovo postavljanje, je ovisno od stupnja rizika i područja, kojeg pokrivaju.

8. Znakovi, za koje je potreban vanjski izvor energije, moraju imati osigurano rezervno napajanje u slučaju nestanka električne struje.

9. Aktiviranje svjetlosnog znaka ili akustičnog signala navješćuje kada nastupaju okolnosti zbog kojih je znak predviđen, a mora djelovati toliko vremena koliko takve okolnosti traju.

Svjetlosne znakove i akustične signale treba odmah po uporabi ponovno postaviti u stanje pripravnosti.

10. Kako bismo osigurali pravilno djelovanje i učinkovitost svjetlosnih znakova i akustičnih signala, treba ih ispitati nakon što su postavljeni, a nakon toga tijekom uporabe u dovoljno čestim vremenskim intervalima.

11. Ukoliko se određeni signali slabije čuju ili vide zbog uporabe osobne zaštitne opreme, potrebno je takve znakove ili dopuniti na odgovarajući način ili ih zamijeniti.

12. Zatvorene ili ograđene prostorije, u kojima se skladište veće količine opasnih tvari ili preparata, potrebno je s vanjske strane označiti odgovarajućim znakovima upozorenja iz točke 3.2. priloga II ili oznakama koje propisuje točka 1. priloga III, osim u slučajevima kad već naljepnice na pojedinoj ambalaži odnosno spremnicima sadrže odgovarajuća upozorenja i obavijesti.

PRILOG II

OPĆI ZAHTJEVI ZA ZNAKOVE NA PLOČAMA

1. Izgled

1.1. U pogledu oblika i boje znakova na pločama primjenjuje se hrvatska norma HRN 7010, a za znakove koji nisu obuhvaćeni navedenom normom oblik i boja dani su u točki 3. ovoga priloga.

1.2. Piktogrami moraju biti jednostavni, zbog čega moraju sadržavati samo bitne elemente.

1.3. Piktogrami se mogu razlikovati od skica iz točke 3. ovoga priloga, ukoliko usprkos tome jasno priopćavaju sadržaj, te nije ni moguće krivo razumjeti njihovo značenje.

1.4. Ploče moraju biti izrađene od materijala koji je otporan na udarce, vodu i vremenske utjecaje.

1.5. Veličina ploče te kolorimetrijska i fotometrijska svojstva materijala, od kojih su izrađeni, moraju biti takvi da su znakovi na pločama cijelo vrijeme uporabe dobro vidljivi i raspoznatljivi.

2. Uvjeti glede postavljanja

2.1. Ploče moraju biti postavljene na primjerenom visini od tla, koja odgovara liniji gledanja. Pri tome je potrebno uzeti u obzir postojeće prepreke na dolasku u područje ugroženosti i u njegovoj neposrednoj blizini. Mjesto postavljanja ploče mora biti dobro osvijetljeno, lako dostupno i dobro vidljivo.

Na mjestima sa slabom prirodnom osvjetljenošću, preporuča se uporaba fluorescentnih boja, refleksnih materijala i dodatna umjetna rasvjeta.

2.2. Ploču treba odstraniti kada prestanu postojati okolnosti zbog kojih je bila postavljena.

3. Uporaba znakova na pločama

3.1. Prilikom uporabe znakova na pločama primjenjuje se hrvatska norma HRN 7010 – Grafički simboli – Sigurnosne boje i sigurnosni znakovi – Sigurnosni znakovi za mjesta rada i javne prostore, a u nastavku se daje prikaz znakova sigurnosti koji nisu obuhvaćeni navedenom hrvatskom normom.

3.2. ZNAKOVI OPASNOSTI

Opasnost
od požara

Opasnost od
visećeg tereta

Opasnost od
vozila unutarnjeg
prometa

Opasnost od
električne
struje

Opasnost od
neionizacijskog
zračenja

3.3. ZNAKOVI OBVEZA

Obvezna zaštita očiju

Obvezna zaštita glave

Obvezna zaštita sluha

Obvezna zaštita dišnih organa

Obvezna zaštita nogu

Obvezna zaštita ruku

Obvezna uporaba zaštitnog odijela

Obvezna uporaba štitnika za oči i lice

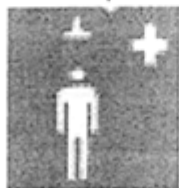
Obvezna uporaba zaštitnog pojasa

Obvezan prolaz za pješake

3.4. Znakovi za prvu pomoć

Osim znakova propisanih hrvatskom normom HRN 7010 koriste se i ovi znakovi:

Sigurnosni tuš

Ispiralica za oči

PRILOG III

ZAHTJEVI ZA OZNAČAVANJE SPREMNIKA I INSTALACIJA

1. Spremnici za opasne tvari ili opasne preparate koji se upotrebljavaju pri radu i za skladištenje te pripadajuće instalacije za takve tvari, moraju biti označeni u skladu s odredbama ovoga Pravilnika (piktogram ili simbol na obojenoj podlozi).

Odredbe iz stavka prvog ne odnose se na spremnike za kratkotrajnu uporabu ili za spremnike, čiji se sadržaj često mijenja ukoliko se pri tome poduzimaju alternativne mjere, npr. izvješćivanje i osposobljavanje radnika, kojima se osigurava ista razina sigurnosti.

Oznake iz stavka 1. ovoga Priloga mogu biti:

- zamijenjene znakovima upozorenja, koji sadrže jednake piktograme ili simbole, kao što su prikazani u prilogu II;
- opremljene dodatnim informacijama, kao što su ime ili formula opasne tvari i opis opasnosti;
- zamijenjene ili dopunjene znakovima koji su predviđeni za prijevoz opasnih tvari ili preparata, za transportne spremnike, koji se upotrebljavaju na radnom mjestu.

2. Znakovi moraju biti postavljeni:

- na vidnom mjestu,
- u obliku tvrde ploče, samoljepivih etiketa ili naneseni bojom.

3. Znakovi moraju imati odgovarajući izgled u skladu s točkom 1. priloga II, a u uporabi moraju ispunjavati zahtjeve iz točke 3. priloga II.

4. Oznake cjevovoda moraju biti postavljene na vidnim mjestima u blizini najopasnijih mjesta kao što su ventili i spojevi, ali isto tako na primjerenim razmacima po cijeloj dužini cjevovoda.

5. Područja, prostori ili ograđeni prostori, koji se upotrebljavaju za skladištenje većih količina opasnih tvari, moraju biti označeni znakovima opasnosti iz točke 3.1. priloga II, ili označeni u skladu s točkom 1. ovoga priloga, osim ukoliko su pakiranja ili spremnici već označeni znakovima odgovarajućih dimenzija, kako to zahtijeva točka 1.5. priloga II.

Skladišta većih količina opasnih tvari moraju biti označena znakovima upozorenja za opću opasnost. Znakovi ili oznake moraju u tom slučaju biti postavljeni u blizini skladišnog prostora ili na vratima skladišta.

PRILOG IV

ZAHTJEVI ZA OZNAČAVANJE VATROGASNE OPREME I NJEZINO POSTAVLJANJE

Zahtjevi iz ovoga priloga vrijede isključivo za zaštitu od požara.

1. Vatrogasna oprema mora biti uočljivo označena crvenom bojom te dodatno označena odgovarajućim pločama.
2. Crveno područje mora biti dovoljno veliko, što omogućuje jednostavno prepoznavanje opreme.
3. Može se crvenom bojom označiti prostor, gdje se takva oprema čuva. Isto tako mora biti označen i pristup u takav prostor.

PRILOG V

ZAHTJEVI ZA ZNAKOVE ZA OZNAČAVANJE PREPREKA, OPASNIH PODRUČJA I PROMETNIH PUTEVA

1. Znakovi za označavanje prepreka i opasnih područja

- 1.1. Mjesta u pogonima na kojima postoji opasnost da st da se radnuge osobe sudare s preprekama, padnu ili da se na njih sruše obližnji predmeti, moraju biti označena izmjenično sa žutim i crnim ili crvenim i bijelim prugama.
- 1.2. Dimenzije oznaka moraju biti u skladu s veličinom prepreke ili opasnih mjesta.
- 1.3. Žute i crne pruge ili crvene i bijele pruge moraju biti pod kutom od 45°. Pruge moraju biti jednako široke.

Primjer:

PRILOG VI

ZAHTJEVI ZA SVJETLOSNE ZNAKOVE

1. Izgled

1.1. Svjetlost znaka mora osigurati dovoljan kontrast glede okoline, ali bez bliještanja u slučaju da je okolina slabo osvijetljena.

1.2. Svijetleća površina znaka mora biti jednobojna, a na njoj može biti piktogram sa specifičnom pozadinom.

1.3. Boja znaka mora biti u skladu s tablicom boja i njenim značenjem predviđenim točkom 4. priloga I.

1.4. Ukoliko znak sadrži piktogram, slova moraju odgovarati zahtjevima iz priloga II.

2. Specifična pravila uporabe

2.1. Ukoliko uređaj može emitirati neprekidne i prekidne znakove, prekidni znak se mora koristiti za viši stupanj opasnosti ili za žurno postupanje. Trajanje i frekvencija prekidnog svjetlosnog znaka mora biti takva, da se:

- osigura odgovarajući prijem poruke,
- spriječi zamjena s drugim svjetlosnim znakovima.

2.2. Ukoliko se svjetlosni znak upotrebljava umjesto zvučnog ili zajedno s njim, mora pri tome biti upotrijebljen isti način šifriranja.

2.3. Uređaji, koji emitiraju svjetlosne znakove u slučaju ozbiljne opasnosti, moraju biti redovito održavani te opremljeni pomoćnim izvorom napajanja.

PRILOG VII

ZAHTJEVI ZA ZVUČNE ZNAKOVE

1. Opći zahtjevi

1.1. Zvučni znak mora:

a) imati zvučnu razinu dobrog prijema odnosno čujnosti, koja je za 10 dB(A) viša od razine buke u okolini, ali ne smije dostizati prag bola;

b) biti dobro prepoznatljiv glede trajanja impulsa i intervala između impulsa, te se jasno razlikovati od drugih zvučnih znakova u okolini;

1.2. Ukoliko uređaj emitira zvučni znak s promjenljivom i konstantnom frekvencijom, promjenjiva frekvencija mora biti namijenjena za upozoravanje na viši stupanj opasnosti ili za žurno poduzimanje mjera u slučaju opasnosti.

2. Šifriranje znaka

Znak za evakuaciju mora biti neprekinut.

PRILOG VIII

ZAHTJEVI ZA GOVORNU KOMUNIKACIJU

1. Opći zahtjevi

1.1. Govorno komuniciranje osobe, koja daje poruke jednoj ili više osoba koje je slušaju, mora se odvijati u obliku kratkih tekstova, izraza ili pojedinih riječi.

1.2. Govorne poruke moraju biti kratke, jednostavne i razumljive, tako da nisu ovisne od govornih sposobnosti osobe, koja ih daje.

1.3. Govorno komuniciranje se može odvijati neposredno govorom ili posredno uz uporabu zvučnih uređaja.

2. Posebna pravila

2.1. Osobe, koje govorno komuniciraju, moraju dobro poznavati jezik na kojem daju poruke, da ih pravilno izgovaraju i da ih se razumije.

2.2. Ukoliko se govorno komuniciranje upotrebljava umjesto pokreta (gestikulacije) ili zajedno s njima, mogu se pri tome upotrebljavati sljedeće šifrirane riječi:

- početak   označava početak
- stoj   smetnja ili završetak operacije
- kraj   završetak operacije
- digni   podigni teret
- spusti   spusti teret

- naprijed*
- natrag*
- desno*
- lijevo*

PRILOG IX

ZAHTJEVI ZA RUČNE SIGNALE

1. Opći zahtjevi

Ručni znakovi moraju biti precizni, jednostavni, dobro vidljivi, laki za izvođenje i razumijevanje te vidljivo različiti od drugih pokreta osobe, koja ih daje.

Ukoliko osoba koristi obje ruke istovremeno, ruke se moraju pomicati simetrično i pri tome davati samo jedan znak.

Smatra se, da ručni signali još uvijek ispunjavaju gornje zahtjeve, ukoliko samo donekle odstupaju ili ako su detaljniji od signala, koji su prikazani u 3. točki ovoga priloga, s time da moraju imati isto značenje i razumljivost.

2. Pravila za davanje ručnih signala

2.1. Osoba koja daje ručne signale je signalist.

Signalist daje manevarske upute rukovatelju.

2.2. Signalist mora vizualno pratiti sve manevre, koje izvodi rukovatelj.

2.3. Obveza signalista je osim vođenja manevra i osiguranje sigurnosti radnika i drugih osoba u blizini izvođenja operacija.

2.4. Ukoliko signalist sam ne može ispuniti sve zahtjeve iz točke 2.2. ovoga priloga, u tom slučaju poslodavac mora odrediti više signalista.

2.5. Rukovatelj mora prekinuti manevar u skladu s novim uputama odmah, čim ih dobije od signalista. Isto tako mora postupati u slučaju ukoliko nije razumio upućene mu znakove.

2.6. Pomagala:

Rukovatelj mora jasno i bez poteškoća prepoznati signalista sa svojega mjesta.

Signalist mora nositi jedno ili više obilježja za raspoznavanje npr. bluzu, kacigu, narukavnike i reflektirajuće trake ili upotrebljavati signalnu palicu.

Obilježja za prepoznavanje moraju biti svijetlih boja. Sva obilježja moraju biti iste boje, koja se može upotrebljavati isključivo u tu svrhu.

3. Šifrirani znakovi, koji se moraju upotrebljavati

Prethodna napomena:

Sljedeći šifrirani znakovi se moraju upotrebljavati za jednake manevre u pojedinim djelatnostima:

Značenje	Opis	Prikaz
A. Opći znakovi		
POČETAK Pažnja! Početak naredbe	Obje ruke su ispružene vodoravno sa dlanovima okrenutim naprijed	
ZAUSTAVLJANJE Prekid Kraj pokretanja	Desna ruka upravljena prema gore s dlanom okrenutim naprijed	
KRAJ Kraj radnje	Obje ruke su prekrížene u visini grudi	
B. Okomito kretanje		
DIZANJE	Desna ruka upravljena prema gore s dlanom okrenutim naprijed koji lagano kruži	

SPUŠTANJE	Desna ruka upravljena prema dole s dlanom okrenutim prema unutra koji lagano kruži	
OKOMITA UDALJENOST	Ruke pokazuju relevantnu udaljenost	

C. Vodoravno kretanje

KRETANJE NAPRIJED	Obje ruke su zakrenute s dlanovima okrenutim prema gore i laganim pokretima podlaktica prema sebi	
KRETANJE NATRAG	Obje ruke su zakrenute s dlanovima okrenutim prema dole i laganim pokretima podlaktica od sebe	
DESNO od signaliste	Desna ruka je ispružena više ili manje vodoravno s dlanom okrenutim prema dole i lagano pravi male pokrete u desno	
LIJEVO od signaliste	Lijeva ruka je ispružena više ili manje vodoravno s dlanom okrenutim prema dole i lagano pravi male pokrete u lijevo	
VODORAVNA UDALJENOST	Ruke pokazuju relevantnu udaljenost	

D. Opasnost

OPASNOST Žurno zaustavljanje	Obje ruke upravljene prema gore s dlanovima okrenutim naprijed	
BRZO	Sva kretanja ubrzati	
SPORO	Sva kretanja usporiti	

